

De biologische sector is wereldwijd in volle expansie, Vlaanderen steekt een tandje bij voor omschakeling

Biolandbouw is geen dode letter

De vraag naar bioproducten is groot. De biosector groeit en barst van ambitie; steeds meer bedrijven starten een biologische lijn. Maar de sector kent ook een ontwikkeling in regels. Per 1 januari 2009 is een nieuwe verordening van kracht. Met bioconsulent Ignace Deroo nemen we de regelgeving onder de loep.

tekst **Guy Nantier**

De biologische voeding is het snelst groeiende segment in de hele voedingsindustrie. Bioproducten worden immers niet langer voorgesteld als alleen bio: marketeers benadrukken graag de bijkomende kwaliteiten als fair trade, ecologische verpakking, lokaal geproduceerd en gezond.

Bio is niet alléén wereldwijd in opgang (zie kader pagina 8). Ook in Nederland en in Vlaanderen neemt de consumptie van biologische producten jaarlijks toe. In beide landen is er sprake van een groei in consumentenbestedingen voor biologische voedingsmiddelen van meer dan tien procent in het afgelopen jaar.

De vraag naar bioproducten – zoals biologische melk, maar ook biologische groenten en fruit – is in Vlaanderen zelfs groter dan de huidige productie, zo blijkt uit recente markt cijfers. De biologische landbouw biedt aan de Vlaamse landbouwers dus heel wat kansen die op dit ogenblik onvoldoende worden benut. Daarom gingen belangenbehartigers Boerenbond en het Algemeen Boerensyndicaat en BioForum een samenwerkingsprotocol voor omschakeling aan (kader pagina 8).

Grondgebonden productie

Bioproducten zijn onlosmakelijk verbonden met regels, met controle en met een controlesysteem. Per 1 januari 2009 is een nieuwe Europese bioregeling van kracht. 'De basisverordening uit 1991 werd gevolgd door tal van andere bijkomende verordeningen en uitvoeringsbesluiten vanwege bepaalde evoluties zoals het reduceren van het percentage niet-biovoeders in de diervoeding', legt Ignace Deroo uit.

Deroo is ingenieur en bioconsulent bij belangenbehartiger Boerenbond. 'Hierdoor ontstond na verloop van tijd een wirwar van regels. Met de nieuwe Europese regeling is orde op zaken gezet. Daarbij zijn andere sectoren uit het oogpunt van verbreding

meegenomen, zoals de biologische aquacultuur en de wijnproductie. De nieuwe spelregels zijn dus nieuw en tegelijkertijd ook weer niet. Bio is geen dode letter.'

Wat is er gebeven en wat is er gewijzigd? 'Voor de vleesveehouderij is er op hoofdlijnen weinig nieuws onder de zon', vervolgt de bioconsulent. 'Je kunt immers niet zómaar bestaande regels en procedures overboord gooien. De biologische rundveehouderij impliceert een grondgebonden productie en enkel gebruik van dierlijke mest. Dit beginsel zit ingebakken en blijft.'

De maximale veebezetting per hectare is gerela-

teerd aan het stikstofgehalte van de dierlijke mest. Dit maximum stemt overeen met twee grootvee-eenheden per hectare, wat neerkomt op 170 kg stikstof per hectare. 'Met een combinatie gras-kla-ver is dit perfect werkbaar', benadrukt Deroo.

Preventie blijft basisgedachte

De ethologische of natuurlijk biologische behoeften van de dieren zijn ook van belang. De huisvesting moet voorzien in de behoeften van de dieren qua ventilatie, licht, ruimte en comfort. Elk dier moet over voldoende staloppervlakte beschikken om voldoende bewegingsruimte te hebben en om zijn na-

tuurlijke sociale gedrag te ontwikkelen. Een aanbinstal is niet meer toegestaan. 'Maar vanwege een structurele beperking geldt voor kleine bedrijven met minder dan vijftig dieren hierop een uitzondering', geeft Deroo aan. 'Voor de andere bedrijven is er een overgangsmaatregel tot eind 2010.'

Op het vlak van diergezondheid blijven preventie en het gebruik van homeopathische middelen de basisgedachten. 'Knelpunt hierbij is dat er weinig homeopathische middelen zijn voor diergeneeskundig gebruik en dat de dierenartsen weinig kennis hebben van deze middelen', aldus Deroo. 'Waarvoor twee gangbare behandelingen per dier en per

Bio wereldwijd niet te stuiten: groeiend areaal, groeiende markt

Op de Duitse biobeurs BioFach werden de internationale cijfers over biolandbouw bekendgemaakt. De cijfers betreffen het jaar 2007. In 2007 bereikte het biologische areaal wereldwijd een totale oppervlakte van 32,2 miljoen hectare. Vergeleken met 2006 betekent dat een groei van 1,5 miljoen hectare. De groei was het sterkst in Latijns-Amerika en Afrika. Deze toename in zuidere landen vertaalt zich op productniveau in een groter aanbod van tropisch

fruit, katoen, koffie en cacao. In het aandeel bio tegenover het totale landoppervlak staat Oceanië voorop met 37,6 procent, gevolgd door Europa met 24,1 procent en Latijns-Amerika met 19,9 procent.

Voor wat de marktcijfers betreft noemt Organic Monitor, het internationale marktonderzoeksbureau voor de biolandbouw, een waarde van meer dan 46 miljard dollar in 2007. Dat betekent een groei van 15 procent tegenover

2006 en een groei van 203 procent sinds 1999. Opmerkelijk is dat de verkoop van bioproducten voor 97 procent generaliseerd wordt in Europa en Noord-Amerika.

Daarmee blijft de kloof bestaan tussen producerende en consumerende landen. Deze kloof wordt volgens het marktonderzoeksbureau geweten aan twee oorzaken: de grotere kennis en opleiding en de hogere koopkracht in de ontwikkelde landen.

jaar toegelaten werden, is dit met de nieuwe verordening verruimd naar drie behandelingen. Bij méér gangbare behandelingen mag het dier niet als biologisch product verkocht worden en moet het dier opnieuw een omschakelingsperiode doorlopen.'

Selecteren op robuustheid

'Op het vlak van diergezondheid wordt de selectie veelal vergeten', zegt Deroo. 'Alle rassen zijn geschikt voor een biologische bedrijfsvoering, ook natuurlijk kalvende Belgisch witblauwen, maar lang niet alle individuele dieren van een ras kunnen zich handhaven. De selectie moet gericht zijn op robuustheid en niet op productiviteit. Als selectie in de veestapel niet wordt meegenomen in het geheel lukt bijvoorbeeld een omschakeling van gangbaar naar bio niet. De natuur moet zich kunnen herstellen. Wettelijke vaccinaties zoals die tegen blauwtong in België zijn uiteraard toegestaan.'

Embryotransplantatie beschouwt de bioveehouderij als vruchtbaarheidsregulerend en is dus niet getolereerd. De techniek van kunstmatige inseminatie is wel toegestaan. Is het gebruik van gesekst sperma toegestaan? 'Daar is in de nieuwe verordening niets over geregeld. Daar kan ik dus geen uitspraak over doen.'

Volwaardig inkomen

Biologisch gehouden dieren moeten worden gevoerd – overeenkomstig de voorschriften voor de biologische landbouw – met geproduceerde gras-

sen, voedergewassen en diervoeders. 'De 95 procentregel voor krachtvoerders is gebleven, maar toevoeging van bepaalde mineralen, spoorelementen en vitamines om aan de basisvoedingsbehoeften van de dieren te voldoen, is toegelaten binnen de resterende vijf procent.'

Met bio valt een volwaardig arbeidsinkomen te realiseren, alleen kost omschakeling tijd. 'Wie wenst om te schakelen van gangbaar naar bio dient zich te realiseren dat dit een proces is van enige duur', weet Ignace Deroo. 'Er zijn drie elementen die moeten omschakelen: de persoon en zijn gezin, de dieren en de grond. Planten en plantaardige producten voor gebruik als diervoeder worden pas als biologisch beschouwd na een omschakelingsperiode van ten minste twee jaar.'

Die omschakelingsperiode is lastig om door te komen omdat de productie nog niet als biologisch verkocht kan worden. 'Er zijn wel twee belangrijke financiële stimuli bij omschakeling: de akkerbouw- en graslandpremie en de overheidssteun voor investering zoals het ombouwen van stallen. Ook is er een eenmalige premie voor begeleiding bij de omschakeling. Eenmaal op de rit is er zeker een volwaardig inkomen te halen.'

Bio barst van ambitie. Steeds meer grote verwerkende bedrijven starten immers een biologische lijn in hun streven naar meer duurzaamheid. En op deze producten is vanaf 1 juli 2010 een verplicht Europees logo afgebeeld, dat herkenbaar en typerend zal zijn voor de hele biologische sector. |

Bio zoekt Vlaamse boer

De Boerenbond, het Algemeen Boerensyndicaat en BioForum ondertekenden een samenwerkingsprotocol waarin ze zich engageren om de omschakeling naar biologische land- en tuinbouw in Vlaanderen te bevorderen en het biologische landbouwareaal uit te breiden. Dat gebeurt via het project 'Bio zoekt Boer' dat financieel gesteund wordt door de Vlaamse overheid.

Projectmedewerker is Sofie Hoste. Hoste zal de land- en tuinbouwers duidelijke informatie geven en met hen de mogelijkheden en de economische

haalbaarheid nagaan van een specifieke, bedrijfsgebonden omschakeling.

Boeren en tuinders die vragen hebben over de omschakeling naar biologische landbouw of over het project 'Bio zoekt boer' kunnen bij Sofie Hoste terecht op het telefoonnummer (0032) (0)494 98 23 69 of via e-mailadres: info@biozoekt-boer.be.

Voor meer informatie kunnen landbouwers ook terecht bij Ignace Deroo, bioconsulent BB, (0032) (0)478 42 46 35.

